

LERUM

Datum
2015-08-13Dnr
KS15.533

Samhällsbyggnad

Micaela Holmberg
Utvecklingsledare Miljö
micaela.holmberg@lerum.se
0302 – 52 23 60

Miljö - och energidepartementet
M2015/2144/Ee
m.registrator@regeringskansliet.se
asa.leander@regeringskansliet.se

Remissyttrande över rapporten ”Översyn av den kommunala energi- och klimatrådgivningen”, M2015/2144/Ee

Lerums kommun lämnar härmed synpunkter på rapporten ”Översyn av den kommunala energi- och klimatrådgivningen”.

Sammanfattningsvis handlar Lerums kommuns synpunkter om att:

- Transportrådgivningen skall fortsätta vara ett utpekat område för rådgivningen och nuvarande formulering i förordningen skall behållas.

Transportrådgivningen ger större klimat – och kostnadsnytta än rådgivning om el – och värme. Transportrådgivningen fungerar bra och utgör idag en avsevärd del av energi – och klimatrådgivningen i Lerum.

- Förslaget försvårar lokal, redan inarbetad och framgångsrik energi – och klimatrådgivning.

Nationell styrning av målgrupper för rådgivningen är inte förankrad i lokal behovsanalys för största möjliga klimat- och kostnadsnytta.

- Det behövs stabila och långsiktiga ekonomiska villkor för att skapa kontinuitet, upprätthålla hög kompetens och bedriva en framgångsrik rådgivning.

Koppling av stödets storlek till nationellt prioriterade målgrupper riskerar att ge ryckighet i verksamheten, svårighet att rekrytera och svårt att upprätthålla hög kompetens.

Bedömningar

3.1 Tidigare analyser och utvärderingar

Återkommande kommentarer i Energimyndighetens uppföljningar av rådgivningen är att transportfrågan är svår att hantera för rådgivarna.

Synpunkter:

Ett nytt och omfattande arbetsområde innebär ofta stora utmaningar i början. Det tar ett tag att sätta sig in i ämnet och hitta angreppsvinklar. Så har det varit för rådgivningen i Lerums kommun också. Från ganska enkel nivå i början har transportrådgivningen idag utvecklats och är idag en avsevärd del av energi- och klimatrådgivningen.

Rapporten redovisar en studie som rekommenderar att staten inom transportområdet för privatpersoner främst bör utforma styrmedel som skapar incitament för att köpa energieffektiva fordon. Detta rekommenderas framför informationsinsatser eftersom teknisk information bedöms skötas tillräckligt väl av marknaden.

Synpunkter:

För att ställa om till ett samhälle med hållbart resande krävs mer än att energieffektiva fordon väljs. Även en omställning till alternativa transportsätt såsom kollektivtrafik, gång och cykel, samåkning, dela bil samt inställda resor (ex resfria möten, arbeta hemma, logistik) behövs.

Det är viktigt att påpeka att det även finns icke-kommersiella transportlösningar där rådgivningen har en mycket viktig roll. För de kommersiella alternativen behövs möjlighet till oberoende rådgivning. Det är just den oberoende rådgivningen som i rapporten lyfts fram som huvudsakligt framgångsfaktor för energi – och klimatrådgivningen och som för el&värme – rådgivningen bedöms oundgänglig!

4.5 Prioritering av målgrupper

Energimyndighetens förslag är att prioritera målgrupper i energi- och klimatrådgivarnas arbete enligt nedan:

Prioriterade målgrupper:

- Villahushåll
- Bostadsrättsföreningar
- Små och medelstora företag

Ej prioriterade målgrupper, exempelvis:

- Boende hyresrätter
- Dagens och skolor
- Studieförbund och föreningar

Synpunkter:

Nationell styrning av målgrupper för rådgivningen är inte förankrad i lokal behovsanalys för största möjliga klimat- och kostnadsnytta. En snäv målgruppsprioritering riskerar att ge sämre resultat och slita mer på rådgivningsresursen än att låta rådgivningen ha en bredare målgrupp.

Offensiv rådgivning, både via kommunens ordinarie samhällsplaneringskanaler och samarbete med lokala aktörer, har i Lerum lett till lyckade resultat:

- Lerums kommuns offensiva rådgivning via bygglovsprocessen fångar upp all nybyggnation, villor och flerbostadshus (både bostads – och hyresrätter). Den offensiva energirådgivningen kombinerat med miljöstyrande bygglovsavgifter och premiemöjlighet gör att Lerum har en stadigt ökande mycket hög andel energieffektiva hus, med ökat inslag av solelinstallationer. Första tertialen 2015 har 44 % av de beviljade byggloven för enbostadshus så lågt energibehov att de ligger 40 % under Boverkets energikrav.
- samarbete med byggherrar/bostadsbolag som bygger både bostadsrätter och hyresrätter har bland annat lett till elcykelsatsningar – info, provkörning och erbjudande om cykel vid köp av bostadsrätt.
- Rådgivning i samarbete med lokal mäklare
- Studieförbunden i Lerum är inte målgrupper, utan samarbetspartners med stora lokala kontaktnät för evenemang och utbildningsinsatser.

Datum
2015-08-13

Dnr
KS15.533

Myndighetens förslag är att styra tidplanen för kommunernas aktiviteter. Figur 6 i rapporten visar årscykeln för målgruppsprioritering kopplat till insatsprojekt och utvecklade uppföljningsmetoder. Här anges september-november som energirådgivarnas genomförandetid av aktiviteter.

Synpunkter:

En snäv, förutbestämd, tidsram för genomförande riskerar ge ett sämre utfall, slita mer på rådgivningsresursen än att låta aktiviteter ha en större tidsram och invänta ett gynnsammare genomförandetillfälle.

Flera av rådgivningens aktiviteter genomförs i samarbete med andra kommunala enheter och externa samarbetspartners. Tidsmässigt infaller aktiviteterna spritt över året. En erfarenhet är att det är enklare och effektivare att delta/samarbeta kring en aktivitet och tidsmässigt samordna än att skapa ett eget projekt.

4.6 Nationella insatsprojekt

Myndigheten förslag är att börja med så kallade "Nationella insatsprojekt" riktade till de prioriterade målgrupperna istället för att kommunerna planerar sina rådgivningsinsatser lokalt. Från och med 2016 är de nationella insatsprojekten (med regional, men ej lokal anpassning) obligatoriska.

Synpunkter:

Det skulle vara olyckligt för klimatarbetet om de nationella insatsprojekten tränger undan det i många kommuner långsiktiga, löpande och framgångsrika lokala energirådgivningsarbetet. Se framgångsrika exempel i Lerums kommun i avsnitt 4.5 (sid 3).

En erfarenhet är att framtagande av material för en aktivitet/projekt kräver tid. Ofta krävs möten och förankring eller faktainsamling/egen kompetensuppbyggnad. Tidsspannet september-november kan upplevas väldigt kort för ett genomförande. Enkla informationsinsatser kan säkert genomföras och mätas på nivån om mottagaren fått informationen men det blir svårt att få mätbara resultat om målgruppen förväntas göra inköp, beteendeförändringar eller ta investeringsbeslut.

Förslaget

5.1.2 Ändringar avseende målgrupper och inriktning för rådgivningen

Energimyndigheten föreslår att Förordningen (1997:1322) om bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning ändras så att texten om transportrådgivning tas bort.

Synpunkter:

Lerums kommun anser att transportrådgivningen ska fortsätta vara ett utpekat område för rådgivningen och att nuvarande formulering i förordningen behålls.

Ska samhället minska sin energianvändning och kraftfullt minska utsläppen av växthusgaser är transportrådgivningen det område där en energi- och klimatrådgivare verkligen kan göra en insats!

I princip alla nivåer i samhället i övrigt arbetar för att minska, effektivisera och klimatanpassa transportarbetet. Då är det anmärkningsvärt transportdelen i energi- och klimatrådgivningen tas bort.

För att ställa om till ett samhälle med hållbart resande med kollektivtrafik, gång och cykel, samåkning, dela bil, inställda resor (ex resfria möten, arbeta hemma, logistik) samt hållbara bränslen och motorfordonalternativ krävs snarare ökad oberoende rådgivning.

I en normalfamilj är dessutom kostnaderna för transporter oftast långt större än hushållets kostnader för värme, varmvatten och hushållsel.

Lerums kommun delar rapportens uppfattning att ytterst få kontakter rådgivningen kring transportfrågor. En trolig orsak är att det är relativt okänt i samhället att rådgivningen även omfattar transportfrågor. Erfarenheter från hållbartresande-evenemang i Lerum är att intresset är stort och frågorna många kring framförallt eldrivna fordon.

Energimyndigheten bedömer att effekten av en slopad transportrådgivning blir liten. Mot bakgrund av den låga nivå på transportrådgivningen som rapporten hänvisar till, blir bortfallet naturligtvis litet. Transportrådgivningen har varit en del av rådgivningsuppdraget relativt kort period. Utvecklingspotentialen, behovet och nyttan av transportrådgivning är dock mycket stor ur såväl energi- och klimat- som miljösynpunkt.

Datum
2015-08-13

Dnr
KS15.533

Energimyndigheten föreslår att tydligare kunna inrikta verksamheten till av myndigheten prioriterade målgrupper.

Synpunkter:

Lerums kommun anser att förslaget försvårar lokal, redan inarbetad och framgångsrik energi – och klimatrådgivning.

Nationell styrning av målgrupper för rådgivningen är inte förankrad i lokal behovsanalys för största möjliga klimat- och kostnadsnytta.

Det skulle vara olyckligt för klimatarbetet om de nationella insatsprojekten tränger undan det i många kommuner långsiktiga, löpande och framgångsrika lokala energirådgivningsarbetet. Ett arbete som ofta bygger på samarbete med lokalt näringsliv, föreningar, studieförbund och energibolag.

5.1.4 Ändrade förutsättningar för stöd och stödets storlek

Energimyndigheten önskar höja den kvalitetsmässiga lägstanivån på energirådgivningen genom att föreslå att kommuner och kommunsamarbeten med minst 18.000 invånare kan söka ekonomiskt bidrag för rådgivningen. Energimyndigheten föreslår samtidigt att bidragsbeloppen ska bli flexibla och mer kopplas till de prioriterade målgruppernas storlek för att över tid kunna både öka och minska rådgivningsresurserna.

Synpunkter:

Lerums åsikt är att det behövs stabila och långsiktiga ekonomiska villkor för att kunna bygga upp en kontinuitet med hög kompetens i rådgivningen.

Syftet med krav på kommunsamarbeten med minst 18.000 invånare uppges vara att höja kvaliteten och nivån på rådgivningen samtidigt som det blir lättare att rekrytera rätt personal och erbjuda attraktiva anställningsvillkor. Samtidigt föreslås att bidragsbeloppen ska bli mer flexibla och kopplas till olika målgruppers storlek. Detta riskerar att ge en motsatt effekt med en ryckighet i verksamheten som resulterar i försämrade anställningsvillkor och besvärligare rekryteringsläge.

Datum
2015-08-13

Dnr
KS15.533

6 Sammanställning över förändringar i förordningen

I föreslagen 6§ om stöd till kommunerna används formuleringen”eller i samarbete med annan kommun”.....

Synpunkter:

...”annan kommun” kan tolkas som att enbart två kommuner kan samarbeta. Är avsikten att fler än två kommuner ska kunna samarbeta bör det förtydligas.

